

Spis treści

Wykaz skrótów / 9

Wstęp / 13

Rozdział I

Cechy Konstytucji z 1997 r. jako ustawy zasadniczej / 17

1. Uwagi wstępne / 17
2. Szczególna treść Konstytucji z 1997 r. / 21
 - 2.1. Konstytucja z 1997 r. „spadkobierczynią” postępowego i demokratycznego dziedzictwa polskich aktów konstytucyjnych / 21
 - 2.2. Systematyka, regulowane materie i nowatorstwo unormowań Konstytucji z 1997 r. / 31
3. Szczególne cechy formalne Konstytucji z 1997 r. / 47
 - 3.1. Wyjątkowość trybu przygotowania i uchwalenia Konstytucji z 1997 r. / 47
 - 3.2. Odmienności trybu dokonywania zmian w Konstytucji z 1997 r. / 54
4. Najwyższa moc prawna Konstytucji z 1997 r. / 62
 - 4.1. Konstytucja z 1997 r. „najwyższym prawem Rzeczypospolitej Polskiej” / 62
 - 4.2. Zasada nadrzędności Konstytucji z 1997 r. w warunkach członkostwa Polski w Unii Europejskiej / 74
5. Konkluzje / 86

Rozdział II

Pojęcie zasad ustroju politycznego państwa w Konstytucji z 1997 r. i próba określenia ich katalogu / 88

1. Uwagi wstępne / 88
2. Zasady prawa a zasady konstytucyjne / 90

3. Zasady konstytucyjne we współczesnym systemie prawa / **98**
4. Problemy nazewnicze oraz niektóre cechy i funkcje zasad konstytucyjnych / **105**
5. Problem normatywności zasad konstytucyjnych / **112**
6. Zasady ustrojowe. Zasady ustroju politycznego państwa / **128**
7. Próba określenia katalogu zasad ustroju politycznego państwa / **133**
8. Konkluzje / **138**

Rozdział III

Zasada władzy zwierzchniej narodu / 141

1. Uwagi wstępne / **141**
2. Geneza i rozwój zasady w myśli polityczno-ustrojowej i w teorii prawa konstytucyjnego / **143**
3. Władza zwierzchnia w polskich konstytucjach / **149**
4. Zasada władzy zwierzchniej narodu w Konstytucji z 1997 r. i jej ustrojowe znaczenie / **154**
 - 4.1. Naród – społeczeństwo obywatelskie / **156**
 - 4.2. Władza zwierzchnia w państwie – w Rzeczypospolitej Polskiej / **168**
5. Zasada władzy zwierzchniej narodu z perspektywy przynależności Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej / **179**
6. Konkluzje / **184**

Rozdział IV

Zasada demokratycznego państwa prawnego / 187

1. Uwagi wstępne / **187**
2. Geneza i rozwój zasady demokratycznego państwa prawnego w myśli polityczno-ustrojowej i w teorii prawa konstytucyjnego / **190**
3. Tradycje i kształt zasady państwa prawnego w historii prawa konstytucyjnego / **201**
4. Określenie zasady państwa prawnego w Konstytucji z 1997 r. i jej ustrojowe znaczenie / **204**
5. Treść zasady państwa prawnego w świetle Konstytucji z 1997 r. / **209**

6. Instytucje konstytucyjno-ustrojowe służące realizacji zasady demokratycznego państwa prawnego / 216
7. Zasada demokratycznego państwa prawnego z perspektywy przynależności Polski do Unii Europejskiej i członkostwa w Radzie Europy / 223
8. Konkluzje / 231

Rozdział V

Zasada łączenia przedstawicielskich i bezpośrednich form sprawowania władzy przez naród / 233

1. Uwagi wstępne / 233
2. Przedstawicielskie i bezpośrednie formy sprawowania władzy przez zbiorowego suwerena – ujęcie doktrynalne i rzeczywistość ustrojowa / 234
3. Polskie akty konstytucyjne przed 1997 r. o formach sprawowania władzy przez zbiorowego suwerena / 246
4. Określenie zasady łączenia przedstawicielskich i bezpośrednich form sprawowania władzy przez naród w Konstytucji z 1997 r. i jej ustrojowe znaczenie / 249
5. Przedstawicielskie formy sprawowania władzy przez naród w świetle Konstytucji z 1997 r. / 254
6. Formy bezpośredniego sprawowania władzy przez naród w świetle Konstytucji z 1997 r. / 269
7. Konkluzje / 279

Rozdział VI

Zasada podziału władzy i równowagi władz / 282

1. Uwagi wstępne / 282
2. Kształtowanie się i istota zasady podziału władzy / 282
3. Zasada podziału władzy w polskich aktach konstytucyjnych przed 1997 r. / 289
4. Określenie zasady podziału władzy i równowagi władz w Konstytucji z 1997 r. i jej ustrojowe znaczenie / 297
5. Podział władzy w świetle Konstytucji z 1997 r. / 303
6. Równowaga władz w świetle Konstytucji z 1997 r. / 321
7. Traktatowe i konstytucyjne modyfikacje zasady podziału władzy i równowagi władz wynikające z członkostwa Polski w Unii Europejskiej / 330
8. Konkluzje / 339

Rozdział VII

Zasada pluralizmu politycznego / 342

1. Uwagi wstępne / 342
2. Z dziejów pluralizmu politycznego i konstytucjonalizacji partii politycznych / 343
3. Zarys dziejów pluralizmu politycznego w Polsce i jego odzwierciedlenia w polskich aktach konstytucyjnych przed 1997 r. / 349
4. Określenie zasady pluralizmu politycznego w Konstytucji z 1997 r. i jej ustrojowe znaczenie / 356
5. Treść zasady pluralizmu politycznego w świetle Konstytucji z 1997 r. / 363
6. Konstytucyjne granice wolności tworzenia i działania partii politycznych / 377
7. Konkluzje / 385

Rozdział VIII

Zasada uczestnictwa samorządu terytorialnego w sprawowaniu władzy publicznej / 388

1. Uwagi wstępne / 388
2. Geneza samorządu terytorialnego / 390
3. Samorząd terytorialny w Polsce do 1997 r. w świetle stanowiska doktryny i regulacji konstytucyjnych / 393
4. Treść zasady uczestnictwa samorządu terytorialnego w sprawowaniu władzy publicznej w świetle Konstytucji z 1997 r. / 405
5. Decentralizacja władzy a uczestnictwo samorządu terytorialnego w sprawowaniu władzy publicznej / 409
6. Samorząd terytorialny – administracja publiczna / 414
7. Wpływ procesów integracyjnych w Europie na pozycję ustrojową i funkcjonowanie samorządu terytorialnego w Polsce / 428
8. Konkluzje / 438

Bibliografia / 441